

● تحلیل‌ها و گزارش‌ها

محیط جدید بین‌المللی پس از بحران عراق

سخنران، پیرامون موضوع، "ثبات در عراق پس از جنگ" سخن گفت، وی به بررسی امکانات و توانایی‌های نیروهای معارض موجود عراقی برای جایگزینی رژیم فعلی آن کشور پرداخته و در این رابطه ضمن برشمردن ویژگی‌های این نیروها ازکرد گرفته تا مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق و نیروهای ملی و نیز سلطنت طلبان مشروطه، این گروه‌ها را فاقد قدرت و پتانسیل لازم جهت بسیج انبوه توده‌های مردمی و جلب حمایت آنان دانسته و برعدم توانایی آن‌ها در ایجاد یکپارچگی و ثبات سیاسی و اجتماعی تأکید نمود. از دیدگاه آقای باکوو، هدف کوتاه مدت امریکا از جنگ علیه عراق ایجاددموکراسی نبوده، بلکه به دنبال برقراری

دانشگاه اینترکالج قبرس با همکاری مرکز گفتگوی جهانی در تاریخ ۸۱/۱۲/۱۲ کنفرانسی را درخصوص عراق با عنوان "محیط بین‌المللی پس از بحران عراق" در نیکوزیا برگزار نمود. در کنفرانس مزبور که با حضور تعدادی از اعضای نمایندگی‌های سیاسی خارجی در قبرس، اساتید دانشگاه و پژوهش‌گران روابط بین‌الملل برگزار گردید، تنی چند از صاحب‌نظران مسائل بین‌المللی به سخنرانی پرداخته و سپس جلسه پرسش و پاسخ نیز برگزار گردید. خلاصه‌ای از مباحث مطروحه در کنفرانس مزبور به شرح زیر می‌باشد.

آقای خریستو باکوو، استادبار رشته روابط بین‌الملل دانشگاه اینترکالج به عنوان اولین

یک ثبات سیاسی است که تحت نفوذ خودش باشد.

اران نرمان، رئیس کمیته یهودیان امریکا، دومین سخنران این کنفرانس بود که بحث خود را با عنوان "ارزیابی مجدد ثبات در خاورمیانه" مطرح نمود. وی سه پایه اصلی ثبات در خاورمیانه را از بین بردن رژیم‌های توتالیتر، استقرار جامعه مدنی و ظهور نهادهای دموکراتیک در این منطقه دانست. وی در ادامه، جنگ جدید را جنگ ایده‌ها دانست و افزود حادثه ۱۱ سپتامبر امریکا و دوستانش را متقاعد ساخت که رهاکردن خاورمیانه بسیار پرهزینه‌تر از مداخله در آن است.

سخنران سوم آقای ولید خدوری سردبیر Middle East Economic Survey در رابطه با موضوع "ابعاد نفتی بحران عراق" صحبت کرد. وی اظهار داشت: جنگ امریکا در خاورمیانه برخلاف تصور بسیاری از افراد، هدفی بالاتر و استراتژیک‌تر از نفت دارد. وی وابستگی امریکا به نفت خاورمیانه را اندک توصیف نمود و افزود: از مجموع ۲۰۰ میلیون بشکه مصرف روزانه این کشور تنها ۲/۲ میلیون بشکه آن از خاورمیانه تأمین می‌شود. وی با

اشاره به این نکته که عراق در بهترین شرایط می‌تواند حداکثر ۲۰ میلیارد دلار از محل صادرات نفت درآمد کسب نماید، هزینه ۳۰۰ میلیارد دلاری حمله به عراق را آن هم به خاطر نفت غیرمنطقی و فاقد توجیه اقتصادی دانست. وی همچنین عکس‌العمل مردم عراق در صورت اشغال این کشور توسط امریکائی‌ها را غیرقابل پیش‌بینی دانست.

آقای خسریستوس یوانیدس، استاد روابط بین‌الملل دانشگاه اینترکالج، با موضوع "دومین جنگ امریکا بر علیه صدام و صحنه داخلی امریکا" سخنران بعدی این کنفرانس بود. وی در سخنان خود به بررسی نکات اشتراک و افتراق جنگ قبلی خلیج فارس و جنگ جدید احتمالی در این منطقه پرداخت و تأثیرات متفاوت این جنگ‌ها در صحنه سیاست داخلی امریکا را مورد بررسی قرار داد. آقای یوانیدس مهم‌ترین شباهت داخلی در این دو جنگ را وضعیت بحرانی اقتصاد امریکابه هنگام شروع حمله به شمار آورد. وی در زمینه تفاوت‌های موجود در جنگ احتمالی دوم نسبت به جنگ قبلی، به حادثه ۱۱ سپتامبر و اشغال احتمالی عراق اشاره نمود که به دنبال آن بحث تغییر رژیم

اول خلیج فارس با جنگ احتمالی جدید ضمن اشاره به حمایت کامل جامعه بین‌المللی از امریکا در جنگ قبلی، اظهار داشت: بالعکس در شرایط فعلی، جامعه بین‌الملل با این جنگ مخالفت دارد و این مخالفت حتی در صحن شورای امنیت نیز علنی می‌باشد. وی دلایل امریکا برای جنگ را ورای مسأله نفت دانست و آن را مجموعه پیچیده‌ای از ملاحظات سیاسی، ایدئولوژیک، ژئوپلیتیک و ژئواکونومیک به شمار آورد. وی افزود: روسیه و اروپا، البته به جز چند کشور اروپایی که از عملکرد امریکا حمایت نموده‌اند، از سیاست این کشور در قبال مبارزه با تروریسم رضایت ندارند و این عدم رضایت نهایتاً موجب ایجاد شکاف میان اروپا و روسیه با امریکا خواهد شد. وی معتقد است به‌رغم مخالفت مسکو با سیاست متخذه توسط امریکا در خاورمیانه، روسیه به خاطر آسیب‌پذیری که دارد نباید قطعنامه احتمالی بر علیه عراق را تو نماید. از نظر وی حتی اگر فرانسه که عضو اتحادیه اروپا است یا چین که آسیب‌پذیری کمتری از روسیه دارد قطعنامه را تو کردند، مسکو حداکثر باید به این قطعنامه رأی ممتنع دهد. وی اتحاد روسیه با اروپا را لازمه ایجاد

و نیز ادعای برقراری دموکراسی در این کشور مطرح می‌شود. از دید وی یکی از عواقب جنگ اول خلیج فارس، شکست جورج بوش پدر از کلینتون بود و در صورتی که جورج بوش نیز در حمله به عراق دچار اشتباه شود، چنین شکستی در انتخابات سال آینده امریکا نیز قابل تکرار است. از دیگر ویژگی‌های جنگ دوم خلیج فارس بروز واقعه ۱۱ سپتامبر و احتمال وقوع حملات تروریستی هسته‌ای، شیمیایی و میکروبی می‌باشد. این مسأله موجب شده رئیس‌جمهور امریکا برای امریکائیان حالت پدری را بگیرد که قصد دارد از خانواده خود دفاع نماید. آقای یوآنیدس ورود بوش به عراق را ورود به بازی خطرناکی دانست که در صورت کوچکترین اشتباه موجب نابودی وی خواهد گردید. از دید وی بهترین گزینه برای بوش عدم ورود به جنگ است.

سخنران بعدی، خانم نادیا آریاتوآ، رئیس‌دپارتمان مطالعات اروپایی آکادمی علوم روسیه به بررسی "ابعاد بین‌المللی بحران عراق و تأثیر آن بر روی روابط اروپا-آتلانتیک و روسیه- امریکا" پرداخت. وی در مقایسه جنگ

تعداد در دوره فعلی دانست.

سخنران بعدی آقای جرج پاکامیساس، نفر دوم سفارت یونان در نیکوزیا بود که طی اظهارات خود ضمن اشاره به عدم مخالفت کلی اروپا با کاربرد زور بر علیه عراق از طریق سازمان ملل، بر لزوم پی‌گیری و تعقیب کلیه راه‌های مسالمت‌آمیز قبل از توسل به زور تأکید نمود. وی همچنین با اشاره به این که امریکا در حال حاضر در خصوص بحران عراق به تنهایی عمل می‌کند، افزود: مداخله در عراق برای ایجاد وضعیت جدید ممکن است تعادل موجود در منطقه خاورمیانه را از بین ببرد.

آقای دکتر فرید میرباقری، استادیار ایرانی رشته روابط بین‌الملل در دانشگاه اینترکالج به بررسی بحران عراق با رویکرد تمدنی پرداخت. وی ضمن تشریح دیدگاه‌های هانتینگتون در خصوص برخورد میان ملت‌ها افزود: از دید هانتینگتون جنگ‌های جدید بر سر

تصاحب سرزمین و مسائل ملی نیست بلکه جنگ اصلی برخورد میان تمدن‌ها به خصوص تمدن غرب با تمدن اسلامی و تمدن چین است. وی در ادامه کنترل چین را یکی از اهداف استراتژیک امریکا دانست و افزود: با هسته‌ای شدن پاکستان و هند و نیز تسلط امریکا بر افغانستان، چین تاحدودی کنترل می‌شود. آقای میرباقری در ادامه سخنان خود با اشاره به اعتقاد هانتینگتون مبنی بر مرکزیت مسیحیت در جنگ تمدنی افزود: مخالفت پاپ، رهبر کاتولیک‌های جهان و همچنین مخالفت دو کشور مسیحی فرانسه و آلمان با جنگ از یک سو و عدم حمایت بسیاری از کشورهای مسلمان از رژیم عراق از سوی دیگر، نظرات هانتینگتون را در این زمینه به چالش کشیده است.

علی حاجیلاری

سفارت جمهوری اسلامی ایران - نیکوزیا